

Onderzoeker Egbert Schepel over aanpak aaltjes in consumptieaardappelen

Minder aaltjesschade door aanpak vóór de teelt

Onderzoeker Egbert Schepel van HLB

“Meer dan 80% van de akkerbouwpercelen in Nederland is besmet met schadelijke aaltjes. Naast cystenaaltjes worden in 60 tot 70% van de zand- en zavelpercelen ook vrijlevende aaltjes gevonden”, meldt Egbert Schepel, onderzoeker aaltjes akkerbouw bij HLB. “Het risico op aaltjesschade in consumptieaardappelen ligt dus altijd op de loer. Alleen door vooraf te monstereën en aan de hand van de uitslagen de juiste maatregelen te nemen, is de schade sterk te beperken.”

Grondanalyse en aaltjesbehandelingen kosten geld, het is niet altijd direct duidelijk of het effectief is en wat het uiteindelijk opbrengt. Schepel: “In het geval van zetmeelaardappelen kun je nog enig risico nemen en is de schade vooral kwantitatief. Maar consumptie-aardappelen die bijvoorbeeld getekend zijn door kringerigheid kan een verwerker niet meer verkopen als tafelaardappel, chips of friet. Hij wil deze aardappelen dan ook niet afnemen. De financiële schade is dan zo groot dat een grondbemonstering en behandeling tegen aaltjes slechts een zeer beperkte investering is.”

Maatregelen

Aaltjesschade is alleen te beperken door vooraf te weten wat er speelt en daarop de maatregelen afstemmen. “Zodra de aardappelen in de grond zitten ben je te laat en kun je ze niet meer tegen aaltjes beschermen. Dat moet je ruim voor die tijd al hebben gedaan”. Een van de maatregelen is monstereën op aaltjes. Om een goed beeld te krijgen van de aanwezigheid van aardappelmoehoeheid (AM) is het beste om direct na de oogst van consumptieaardappelen het perceel intensief te laten bemonstereën. Bij een eventuele besmetting kan dan ook gelijk de soort (*G. rostochiensis* of *G. pallida*) worden bepaald. Bij HLB gebeurt dit standaard met een PCR-toets. Dit is een DNA-techniek waarmee ook mengbesmettingen goed zijn aan te tonen. Aan de hand van deze resultaten kan dan al een teeltplan (raskeuze en eventueel granulaat) gemaakt worden voor het volgende aardappelseizoen.

Incubatiemethode

Het onderzoek naar vrijlevende en niet-cystenvormende aaltjes duurt enkele weken in het lab. Het is de tijd die aaltjes in organisch materiaal en eipakketten nodig hebben om tevoorschijn te komen. Dit wordt de ‘incubatiemethode’ genoemd. Alleen wanneer ook deze aaltjes volledig worden meegeteld, is de totale aaltjes besmetting goed in beeld.

Uit zo’n onderzoek kan blijken dat larven van de vrijlevende aaltjessoorten *Trichodorus* spp. in de grond voorkomen. Dan is er risico op kringerigheid in de oogst aanwezig. Vooral op gescheurd grasland is het risico groot.

Uitgekiend bouwplan

De uitslag van grondonderzoek geeft aan welke aaltjes voorkomen en de mate van besmetting per soort. Op basis van de uitslag is met een goede adviseur een uitgekiend bouwplan op te stellen, met de beste gewasvolgorde, resistente rassen en groenbemesters. Ook kan dan worden besloten of het nodig is een granulaat te gebruiken bij de teelt en in welke dosering.

Dosering granulaat

Aan de hand van het totaal granulaat advies van HLB is goed te zien hoeveel granulaat, en op welke manier toegediend, nodig is om de aaltjesschade grotendeels te voorkomen. Het advies kan lopen van “geen granulaat nodig”, naar een kwart dosering in de rij, en van een halve tot een volle dosering volvelds toegediend, tot “niet telen teveel kans op schade”. De dosering van een granulaat als bijvoorbeeld Vydate® 10G is afhankelijk van de hoogte van de aaltjesbesmettingen. “Opgemerkt moet hierbij worden, dat deze behandelingen altijd kort vóór of tijdens het poten moeten worden uitgevoerd. Ook is belangrijk te weten dat een kwart dosering in de rij de maximale dosering is en volvelds een halve dosering minimaal is. Een kwart dosering volvelds toegediend is dus onzin!”